

USNESENÍ

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové a soudců JUDr. Petra Hluštíka, Ph. D. a JUDr. Miroslavy Honusové ve věci

navrhovatele: **Martin K.**
bytem xxx

za účasti: **1) Městský úřad Jablunkov**
sídlem Dukelská 144, 739 91 Jablunkov

2) Pro Hrčavu
jednající volebním zmocněncem Zdislavem P.
bytem xxx

3) Sdružení nezávislých kandidátů HYRČOVJANĚ
jednající volebním zmocněncem Bc. Michaelou K.
bytem xxx

o návrhu na neplatnost voleb do Zastupitelstva obce Hrčava, konaných ve dnech 23. – 24. září 2022

takto:

- I.** Volby do Zastupitelstva obce Hrčava, konané ve dnech 23. – 24. září 2022, **jsou neplatné.**
- II.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

A.

1. Navrhovatel se včas podaným návrhem domáhal vyslovení neplatnosti voleb do Zastupitelstva obce Hrčava, konaných ve dnech 23. – 24. září 2022. Podle navrhovatele docházelo k ovlivňování voleb pomocí účelového stěhování osob do obce Hrčava. Připomněl, že se tímto jevem v minulosti opakovaně soudy zabývaly, včetně Ústavního soudu. Navrhovatel uvedl, že z výsledku hlasování v komunálních volbách v obci Hrčava je zřejmé, že pokud by bylo jako nezákonné vyhodnoceno hlasování 4 osob, změnil by se zásadně poměr zastupitelů rozdělených mezi obě kandidující uskupení.
2. Navrhovatel nabyl podezření z účelového stěhování osob na základě přehledu osob, které byly registrovány s trvalým bydlištěm do 2 nemovitostí, které vlastní starosta obce Hrčava a zároveň lídr kandidátky Pro Hrčavu Marek S. Přehledy nejsou úplné a byly získány z veřejně dostupných zdrojů – insolvenční rejstřík, živnostenský rejstřík, databáze exekucí, obchodní rejstřík a jiné. Osoby byly

Shodu s prvopisem potvrzuje Ivona Martiníková.

nahlášený k trvalému pobytu jednak do nemovitosti č. p. xxx – jedná se podle navrhovatele o rozpadlou chatrč v lese, kde nikdo nemůže reálně bydlet, a dále do nemovitosti č. p. xxx. V této nemovitosti podle mínění navrhovatele v drtivé většině případů nebydlí osoby, které jsou na této adrese hlášené.

3. Navrhovatel je přesvědčen, že osoby hlášené v nemovitosti č. p. xxx byly registrovány k trvalému pobytu zcela účelově za účelem účasti ve volbách a hlasování pro kandidátku Pro Hřavu; podle navrhovatele je těchto osob minimálně 5. Analogicky lze nabýt podezření taktéž k nemovitosti č. p. xxx – tolik osob by v této nemovitosti nemohlo bydlet a dle svědectví občanů Hřavy ani nebydlí. Zpracovatel návrhu – analytik Janusz K. – měl podle navrhovatele hovořit s osobou Marcel G., který získal před volbami trvalý pobyt na č. p. xxx, přičemž tato osoba měla sdělit, že Marek S. mu přislíbil darem majetkový podíl na uvedené nemovitosti, kterou by Marek S. zrekonstruoval. Dále se měli dohodnout, že si vzájemně vyjdou vstříc s ohledem na volby tak, aby byli oba spokojeni.
4. Navrhovatel následně uvedl výčet osob, které měly být podle něj účelově před volbami registrovány k trvalému pobytu v obci Hřava.
5. Jedná se o následující osoby :
 - Marcel G. - adresa xxx
 - Anna Š. a Richard Š. – zde navrhovatel adresu neuvedl
 - Otakar L. - adresa xxx, tento měl být kandidátem v komunálních volbách za uskupení Pro Hřavu
 - Vojtěch B. – adresa xxx, tento je zároveň předseda finančního výboru zastupitelstva obce Hřava
 - Dalibor Z. – adresa xxx – mj. byl správce FB stránky obce Hřava
 - Camci S. – adresa xxx
 - Michal C. – adresa xxx
 - Petra G. – adresa xxx
 - Zdislav P. roč. xxx a Zdislav P. roč. xxx – adresa xxx
 - Tomáš K. – adresa xxx
 - Jarmila Č. – adresa xxx, kde tato také skutečně bydlí.
6. Navrhovatel následně odkázal na judikaturu Ústavního soudu, zejména náleze ze dne 4. 5. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 6/11 s tím, že v důsledku účelového stěhování uvedených osob mohlo dojít k zásadnímu ovlivnění voleb.
7. Z ostatních účastníků se ve věci vyjádřilo pouze Sdružení nezávislých kandidátů HYRČOVJANĚ u ústního jednání, které ve věci proběhlo, a to v zásadě pouze tak, že s návrhem souhlasí.

B.

8. Krajský soud ve věci rozhodl u ústního jednání dne 25. 10. 2022.
9. Z výpisu ze seznamu voličů, jež je součástí volební dokumentace, soud zjistil, že v obci Hřava bylo pro volby do Zastupitelstva obce konaných ve dnech 23. a 24. 9. 2022 zapsáno celkem 220 voličů. Úřední obálky byly vydány 175 voličům a shodný počet byl také odevzdán.
10. Z osob označených navrhovatelem přitom v seznamu voličů byly zapsány pouze tyto : Vojtěch B., adresa xxx, Jarmila Č., adresa xxx, Marcel G., adresa xxx, Tomáš K., adresa xxx, Otakar L., adresa xxx, Zdislav P. roč. xxx a Zdislav P., roč. xxx, oba adresa xxx a dále Dalibor Z., adresa xxx. Všechny uvedené osoby se účastnily předmětných voleb do zastupitelstva obce Hřava.

11. Ze zápisu o výsledku voleb do zastupitelstva obce soud zjistil, že úřední obálky byly vydány 175 voličům, platných hlasů bylo sečteno celkem 1147, z toho pro volební stranu č. 1 – Sdružení nezávislých kandidátů HYRČOVJANĚ činil počet platných hlasů 560 a pro volební stranu č. 2 – Pro Hřčavu činil počet platných hlasů 587. Volební strana č. 1 získala v sedmičlenném zastupitelstvu 3 mandáty, volební strana č. 2 získala 4 mandáty.
12. Z údajů z evidence obyvatel obce Hřčava, poskytnuté Obecním úřadem Hřčava dne 10. 10. 2022, soud zjistil, že Vojtěch B. má evidován trvalý pobyt v obci na adrese č. p. xxx od 21. 1. 2018, Marcel G. na adrese č. p. xxx od 17. 8. 2022, Tomáš K. na adrese č. p. xxx od 4. 7. 2022, Otakar L. na adrese č. p. xxx od 4. 7. 2022, Zdislav P. roč. xxx a Zdislav P. roč. xxx na adrese č. p. xxx od 7. 7. 2022 a Dalibor Z. na adrese č. p. xxx od 11. 5. 2018.
13. Z údajů z ISZR – informačního systému základních registrů soud zjistil, že údaje poskytnuté Obecním úřadem Hřčava z evidence obyvatel zcela korespondují s údaji zapsanými v uvedeném systému u osob Marcel G., Tomáš K., Otakar L. a Zdislav P. roč. xxx a Zdislav P. roč. xxx. U ostatních osob soud údaje pro nadbytečnost již neověřoval.
14. Z výpisu z katastru nemovitostí dostupného prostřednictvím sítě internet pro LV 385 v k. ú. Hřčava soud zjistil, že jako vlastník pozemku parc. č. xxx je evidována Ing. Pavlína K.
15. Krajský soud u ústního jednání přistoupil k výslechu svědků. Z předvolaných svědků se nedostavil svědek Tomáš K. a svědek Zdislav P. roč. xxx.
16. Svědek Tomáš K. svou neúčast omluvil nemocí, přičemž zároveň připojil čestné prohlášení, z něhož vyplývá, že se svědek cítí být pohoršen z nařčení, že by měl být tzv. mrtvá duše, když toto nařčení je zcela zcestné, nepravdivé a kategoricky jej odmítl. Dále ve věci osvětlil, že jeho manželka, Pavlína K., koupila v roce 2021 v obci Hřčava stavební parcely č. xxx, xxx a xxx. Na jedné z parcel je ve výstavbě veřejně přístupná účelová komunikace, na další parcele pak rodinný dům. Po kolaudaci rodinného domu mají v plánu se s rodinou nastěhovat a mít i hlášený trvalý pobyt. Vzhledem k tomu, že všechny náležitosti ohledně uvedeného rodinného domu vyřizuje právě svědek, usoudil, že by bylo vhodné zřídit si v obci Hřčava trvalý pobyt. Při vyřizování náležitostí ohledně stavby rodinného domu se seznámil se starostou Markem S., kterému vysvětlil situaci a požádal jej o možnost evidence trvalého pobytu v obci. Starosta Marek S. svědkovi nabídl, že by jej mohl zaevidovat na svou nemovitost; svědek starostovi slíbil, že po kolaudaci svého rodinného domu si přehlásí trvalý pobyt na svou nemovitost. Za těchto okolností starosta s uvedeným souhlasil a zřídil mu trvalý pobyt. Závěrem svědek připomněl, že si trvalý pobyt změnil cca v červnu 2022, když dle jeho názoru se jedná lépe s místními a hlavně se sousedy, vedle kterých budou bydlet již jako občané Hřčavy. Na Hřčavě je přitom kvůli výstavbě rodinného domu téměř denně.
17. Svědek Zdislav P., roč. xxx svou neúčast omluvil aktuálním nepříznivým zdravotním stavem.
18. Svědek Zdislav P., roč. xxx ve své výpovědi uvedl, že má trvalý pobyt evidován na Hřčavě č. p. xxx, kde má v přízemí pronajatu místnost s WC a sprchou, pronajato to má od Marka S., který je vlastníkem nemovitosti. Situaci vysvětlil tak, že žije s přítelkyní a na Hřčavu jezdí docela často, je to takové kouzelné místo, chodí tam na různé akce, na výlety, na hory. Zná se spíše s Rostislavem S., se kterým jsou přátelé. V únoru 2022 si od Marka S., kterého zná také, pronajal právě uvedenou místnost, aby bylo možno někde přespát, když jsou na Hřčavě. Podle jména svědka možná lidé na Hřčavě neznají, ale podle vidění asi ano. Dlouhodobě bydlí v Návsi. K důvodům změny evidence trvalého pobytu v Hřčavě uvedl, že to bylo tak, že jeho syn (Zdislav P. roč. xxx) pracuje ve finanční sféře a pojal takový nápad postavit na Hřčavě dřevěnkou, kterou by svědek spravoval; svědek v té souvislosti uvedl, že si myslí, že právě pro takovéto jednání s úřady na obci je lepší být zapsán na Hřčavě. Zdůraznil, že podle něj je Hřčava specifická, prostě, kdo je Hřčavan, je Hřčavan, a kdo není, není a ten kdo není, má třeba při koupi i úplně jinou cenu pozemku; proto svědek také třeba chodí na Hřčavě do hospody. Když uvažoval o změně trvalého pobytu na Hřčavu, oslovil nejprve Rostislava S., jestli by nebylo možné mít trvalý pobyt na obci, ten uvedl, že se zeptá syna Marka S.,

že by byl trvalý pobyt v domě č. p. xxx a až by měli dřevěnkou, přehlásili by se tam. Svědek k dotazu soudu uvedl, že v domě č. p. xxx nebydlí Marek S., bydlí tam paní Jarka Č. s rodinou. Svědek dále na dotaz soudu uvedl, že Marku S. dal za to flašku, protože mu vyšel vstříc. Dále vypověděl, že jej oslovil Rostislav S., zda by nechtěl kandidovat do zastupitelstva, což rezolutně odmítl. Nicméně to zaujalo jeho syna a ten po konzultaci s Rostislavem S. nakonec kandidoval do zastupitelstva obce. Svědek naposledy byl a spal v domě č. p. xxx na akci, kde vystupoval „Mike Spirit“ a na akci „Poslední sýr“; spal tam se synem, který tam má také evidován trvalý pobyt.

19. Svědek Otakar L. vypověděl, že trvalý pobyt má evidován na Hrčavě čp. xxx někdy od poloviny roku 2022. K důvodům evidence trvalého pobytu na Hrčavě uvedl, že na přelomu r. 2021/2022 měl těžkou osobní situaci, rozešel se s přítelkyní a chtěl odejít z Třince, kde bydlel. Oslovil pár svých kamarádů z okolí, mj. také Rostislava S., se kterým se zná cca 10-15 let; ten mu přislíbil mít trvalý pobyt právě na Hrčavě, kde se mu líbí, s tím, že do budoucna by mohl na Hrčavě i bydlet, že by se mohl uvolnit obecní byt. Svědek přiblížil, že v domě čp. xxx je takový pokoj, kde občas přespal, neměl žádnou smlouvu. Pokoj se nachází v přízemí domu, je vybaven „spartánsky“. K užívání tohoto pokoje měl ústní dohodu s p. P. Svědek uvedl, že neví, kdo je vlastníkem domu. K evidenci trvalého pobytu došlo na obecním úřadě, přítomna byla nějaká sekretářka a pan Rostislav S., potřeboval k tomu pouze OP. Dále svědek uvedl, že na Hrčavě nebydlí, potkal novou přítelkyni a bydlí opět v Třinci. Od doby registrace trvalého pobytu na Hrčavě párkrát přespal. Pana Marka S. nezná nijak blíže, pouze se zdraví, prohodí pár slov. Na Hrčavu jezdí tak cca co 2-3 týdny a když tam je, už tam nepřespává a odjíždí. V domě čp. xxx naposledy spal tak cca před 4 měsíci.
20. Soud dále také vyslechl jako svědku Marcela G., který se k otázce trvalého pobytu na Hrčavě vyjádřil tak, že trvalý pobyt má evidován na adrese Hrčava č. p. xxx cca od poloviny roku 2022. K důvodům evidence trvalého pobytu na Hrčavě vysvětlil, že tam chtěl začít podnikat v taxi službě, vytvořit Taxi Hrčava, protože tam jezdí málo autobusů, je tam horší dostupnost. V té souvislosti je podle svědka lepší mít na Hrčavě také trvalý pobyt. Oslovil proto starostu Marka S., že bych chtěl mít v obci trvalý pobyt. S Markem S. i Rostislavem S. se zná cca již tak 5-7 let z doby, kdy pracoval pro jejich firmu. Starosta reagoval tak, že by neměl být problém, dal svědkovi v zásadě dvě možnosti, buď mít evidenci na obci, anebo právě v domě č. p. xxx. Na ten dům se byl svědek podívat, neshledal, že by tam chtěl zrovna bydlet, ale jako podnikatelská adresa to bylo dobré. V létě tam párkrát přespal. K dotazu soudu dále svědek k této nemovitosti uvedl, že ani nevěděl, zda v předmětném domě byla voda, elektřina, topení, ale podmínky pro přespání tam byly. Ke svému pobytu svědek uvedl, že se dlouhodobě zdržuje v Třinci, kde má syny. Marku S. nedal za možnost mít trvalý pobyt na Hrčavě žádnou odměnu, pouze v té souvislosti slíbil, že na Hrčavu bude jezdit jako taxi. S Markem S. se obecně bavili o tom, že by do budoucna byla možná nějaká spolupráce na nemovitosti č. p. xxx, nějaké investice. Jako místo podnikání to úplně pěkný dům není. Do doby změny trvalého pobytu na Hrčavu svědek nepodnikal, je v důchodu, měl vážné zdravotní problémy.
21. Soud přistoupil také k výslechu starosty obce Hrčava Marka S. v pozici svědka. Ten ve své výpovědi uvedl, že je vlastníkem nemovitostí na Hrčavě, mj. domu č. p. xxx – asi 7 let a domu č. p. xxx – asi 5 let. Dlouhodobě se zdržuje na adrese xxx, což je dům rodičů. Na Hrčavě spí v domě č. p. xxx, to je vlastně bývalá xxx, kde se v patře nachází dva byty. Tento dům je ve vlastnictví svědka. V domě č. p. xxx se už nezdržuje, býval tam kdysi dávno. V domě č. p. xxx bydlí rodina p. Č. a p. Zdislav P. st. – ten tam má pronajatý pokoj. Dům ani pokoje nikomu jinému svědek osobně nepronajímá; pokud by tam někdo další bydlel, to už by byla otázka nájemců. Evidován trvalý pobyt tam má p. Zdislav P. starší a mladší, dále pan L. a p. Č. a její děti. Možná ještě nějakí předchozí nájemníci, ale to by se musel podívat do evidence. Pokud byl svědek dotazován na pana L., toho tam cca 3-4 měsíce už neviděl, je však možné, že tam bývá. Svědek občas do toho domu zavítá, ale nechce narušovat soukromí lidí, kteří tam žijí. Pokud byl soudem svědek dotazován na okolnosti evidence trvalého pobytu p. Zdislava P. mladšího a staršího a p. L., pak na tyto si svědek nevzpomněl, pouze uvedl, že to bylo tohoto roku. Ví, že ho jak p. L., tak oba pánové P. oslovili, u

pana L. to bylo tak, že se rozešel s přítelkyní a hledal nějaké bydlení a požádal svědka o trvalý pobyt a pan P. starší se synem říkal, že se mu Hřčava líbí, že je to místo s hezkou přírodou a krajinou, kde je možno si odpočinout od moderního světa a také jej požádal o možnost trvalého pobytu. Svědek v tom neviděl problém a povolení majitele k evidenci trvalého pobytu jim dal. Ve vztahu k domu č. p. xxx svědek vysvětlil, že tam mají evidován pobyt pan G. a pan K., o ostatních už nevěděl, jsou tam ještě nějakí jiné lidé, ale víc si svědek již nevzpomněl. Co se týče pana K., ten koupil na Hřčavě nemovitost, staví dům a požádal svědka, zda by mohl mít na Hřčavě trvalý pobyt, aby měl lepší informace o dění v obci, že by chtěl na Hřčavě do budoucna žít a poté, co postaví dům, by si registroval trvalý pobyt ve svém domě. S p. K. se neznali, oslovil jej na obci asi v souvislosti se stavebním povolením. Pokud se týká p. G., s ním se svědek znal již pár let, oslovil jej, že chce podnikat, zřídit na Hřčavě taxi službu a požádal jej, zda by mohl mít trvalý pobyt a svědek mu vyhověl. Svědek uvedl, že neví o tom, že by p. K. a p. G. na Hřčavě fyzicky bydleli. Za možnost mít trvalý pobyt od uvedených osob svědek nic nedostal a nebylo mu nic přislíbeno. K dotazu soudu na charakter domu č. p. xxx svědek výslovně uvedl, že tato nemovitost není pro běžné osoby či rodinu obyvatelná.

22. Krajský soud neshledal důvodu pro výslech dalších osob, u nichž byla zjištěna evidence trvalého pobytu v nemovitostech č. p. xxx či č. p. xxx dle důkazních návrhů navrhovatele. Jedná se zejména Vojtěcha B., Dalibora Z. či Jarmilu Č. Vojtěch B. má totiž evidován trvalý pobyt v obci již od 21. 1. 2018 a již z tohoto důvodu nelze shledat úzkou časovou souvislost s přezkoumávanými volbami; nadto uvedený je podle vlastního tvrzení navrhovatele předsedou finančního výboru zastupitelstva obce Hřčava. Lze tak bezpochyby shledat i faktický, nikoliv pouze formální vztah či pouto uvedené osoby k obci. Obdobné závěry lze učinit ve vztahu k osobě Dalibora Z., který má v obci Hřčava evidován pobyt od 11. 5. 2018 a nadto měl být podle tvrzení samotného navrhovatele správcem FB stránky obce Hřčava. Jarmila Č. podle tvrzení navrhovatele v obci Hřčava skutečně bydlí a již z toho důvodu nelze z povahy věci hovořit o formálním pobytu uvedeném.
23. U dalších osob označených navrhovatelem bylo zjištěno, že tyto osoby vůbec nemají v obci Hřčava evidován trvalý pobyt a nebyly ani zapsány v seznamu voličů.
24. Krajský soud s ohledem na zjištění z provedených svědeckých výpovědí neshledal důvodu k výslechu svědka Zdislava P. mladšího (roč. xxx), neboť okolnosti evidence jeho trvalého pobytu byly spolehlivě zjištěny z výpovědi ostatních svědků, zejména Zdislava P. staršího.

C.

25. Krajský soud, vycházející ze zveřejněných výsledků voleb do zastupitelstva obce Hřčava, zjistil, že ke změně poměru získaných mandátů dvou kandidujících volebních uskupení by při rozdílu 27 získaných hlasů za situace, kdy bylo voleno 7 členů zastupitelstva, postačovaly v přezkoumávaných volbách hlasy 4 voličů (když každý volič může dát hlas až 7 kandidátům).

D.

26. Podle čl. 5 zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Ústava“), politický systém je založen na svobodném a dobrovolném vzniku a volné soutěži politických stran respektujících základní demokratické principy a odmítajících násilí jako prostředek k prosazování svých zájmů.
27. Podle čl. 21 odst. 1 zákona č. 2/1993 Sb., Listiny základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Listina“), občané mají právo podílet se na správě veřejných věcí přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců.
28. Podle čl. 21 odst. 4 Listiny, občané mají za rovných podmínek přístup k voleným a jiným veřejným funkcím.

29. Podle čl. 100 odst. 1 Ústavy, územní samosprávné celky jsou územními společenstvími občanů, která mají právo na samosprávu.
30. Podle § 4 odst. 1 zákona č. 491/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen volební zákon), právo volit do zastupitelstva obce, města nebo hlavního města Prahy má občan obce za předpokladu, že jde o státního občana České republiky, který alespoň v den voleb, a konají-li se volby ve dvou dnech, druhý den voleb, dosáhl věku nejméně 18 let, je v den voleb v této obci, městě nebo v hlavním městě Praze přihlášen k trvalému pobytu, a státní občan jiného státu, který v den voleb, a konají-li se volby ve dvou dnech, druhý den voleb, je držitelem potvrzení o přechodném pobytu na území nebo povolení k trvalému pobytu a je přihlášen k pobytu v této obci, městě nebo hlavním městě Praze, dosáhl věku nejméně 18 let a jemuž právo volit přiznává mezinárodní úmluva, kterou je Česká republika vázána a která byla vyhlášena ve Sbírce mezinárodních smluv, (dále jen "volič"); do zastupitelstva městského obvodu nebo městské části města se zvláštním postavením (dále jen "územně členěné statutární město") anebo městské části hlavního města Prahy má právo volit ten volič, který je v den voleb přihlášen k pobytu v tomto městském obvodu nebo městské části.
31. Podle § 60 odst. 2 zákona o volbách do zastupitelstev obcí platí, že návrh na neplatnost hlasování může podat navrhovatel, má-li za to, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky hlasování.
32. Citované ustanovení doznalo zásadní změny, a to na základě novelizace provedené zákonem č. 322/2016 Sb., kterým se mění volební zákony a další související zákony. Zatímco jeho znění účinné do 31. 12. 2016 umožňovalo navrhovateli podat návrh (a soudu návrhu vyhovět) tehdy, měl-li za to, „*že byla porušena ustanovení zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledek hlasování,*“ od 1. 1. 2017 je již třeba, aby navrhovatel tvrdil, „*že byla porušena ustanovení zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledek hlasování*“. Za předchozí právní úpravy Nejvyšší správní soud (NSS) v usnesení ze dne 2. 7. 2004 č. j. Vol 6/2004-12, č. 354/2004 Sb. NSS, dovodil, že základními předpoklady pro vyhovění volební stížnosti je (1) protizákonnost, tj. porušení některých ustanovení zákona upravujícího volební proces, (2) vztah mezi touto protizákonností a zvolením kandidáta, jehož zvolení je napadeno, a (3) zásadní intenzita této protizákonnosti, která ve svých důsledcích musí přinejmenším výrazně zpochybňovat volbu předmětného kandidáta. „*Jinak řečeno, tato intenzita musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by ke protizákonnému jednání nedošlo, nebyl by tento kandidát zřejmě vůbec zvolen. Zjednodušeně řečeno tedy tato intenzita způsobuje „zatemnění“ volebních výsledků, tzn. jejich zásadní zpochybnění.*“ Volební výsledky jsou „zatemněny“ tehdy, je-li možno se důvodně domnívat, že by volby dopadly odlišně, pokud by nedošlo ke zjištěné nezákonnosti (usnesení NSS ze dne 10. listopadu 2016 č. j. Vol 4/2016-191, č. 3522/2017 Sb. NSS). Ačkoli s tím volební zákony do konce roku 2016 nepočítaly, případný zásah volebního soudu mohlo dle soudní judikatury vyvolat pouze porušení zákona způsobilé ovlivnit výsledky voleb v určité intenzitě. V tomto směru je tedy možné nadále vycházet z dosavadní judikatury, neboť pojem „hrubé ovlivnění“ výsledků voleb lze co do intenzity považovat za zákonodárcem zvolený ekvivalent jejich „zatemnění“. Na druhou stranu však nelze ignorovat, že zákonodárce opustil předpoklad pouhé potenciality vlivu porušení zákona na výsledek voleb a zákonem č. 322/2016 Sb. zavedl požadavek, aby porušení zákona výsledek voleb skutečně ovlivnilo. Jinými slovy, nyní již je pro vyhovění volební stížnosti nutné, aby bylo v řízení podle § 90 s. ř. s. prokázáno, že došlo k porušení některého zákonného ustanovení upravujícího průběh volebního procesu a že tato protizákonnost ovlivnila (nikoli pouze mohla ovlivnit) výsledek voleb, a to hrubým způsobem (srov. usnesení NSS ze dne 15. 2. 2018, č. j. Vol 16/2018-33, body 19-24).
33. Primární a stěžejní otázkou v této věci je výklad pojmu „trvalý pobyt“ jako jednoho z předpokladů aktivního volebního práva podle § 4 odst. 1 volebního zákona.
34. Krajský soud při posuzování této otázky vycházel především ze závěrů vyslovených v nálezu Ústavního soudu ze dne 4. 5. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 6/11, z něhož vyplývá, že :

„Právo volit do zastupitelstva obce dává ustanovení § 4 zákona o volbách do zastupitelstev občanů obce za předpokladu, že je v den voleb v této obci přiblížen k trvalému pobytu. Žádné omezení týkající se trvalého pobytu není v tomto ustanovení uvedeno a Česká republika nemá ani jinde speciálně upraveny nějaké další podmínky ve vztahu ke bydlišti, které by voliči byli povinni splnit, než se ke trvalému pobytu v obci přiblíží. Zmanipulování voleb obstaráním hlasů formálních voličů je tedy relativně snadné. Těmto praktikám lze do jisté míry předejít ve fázi sestavování seznamu voličů tím, že osoby blášené ke trvalému pobytu toliko formálně z něho budou vyškrtnuty. Výklad, podle něhož zákon o volbách do zastupitelstev takovýto aktivní postup orgánu, který stálý seznam voličů vede, umožňuje, podporuje i možnost vyškrtnutých osob následně žádat o správní (námitkové řízení) a soudní přezkum. A odpovídá to též představě samotné Ústavy, která ve čl. 100 odst. 1 nepředpokládá ochranu práva podílet se na správě obecních záležitostí u těch, kdo se skutečným životem obce nemají objektivně nic společného. (důraz přidán) Toto je jen připomenutí jednoho z nástrojů, který lze ke obraně před podobnými praktikami využít mimo rámec volebního soudnictví. Je však zřejmé, že právní úprava není dokonalá. Ustavní soud zde proto využívá příležitosti a apeluje na zákonodárce, aby uvážil, zda podmínky aktivního volebního práva do zastupitelstev obcí neupřesnit, resp. nezměnit tak, aby bylo znemožněno nebo alespoň podstatně znesnadněno zneužití stávajícího benevolentně nastaveného kritéria trvalého pobytu.

Otázka trvalého bydliště občanů je sice v obecné rovině záležitostí evidenční a nikoliv faktickou (zákon o evidenci obyvatel sice v § 10 odst. 1 uvádí demonstrativní výčet kritérií pro volbu místa trvalého pobytu, ovšem jejich skutečná existence není při oblašování tohoto místa prověřována), nicméně ve věcech volebních je dle názoru Ústavního soudu nutno pojem vykládat materiálně. Přílehlavější je proto postoj zaujatý ve výše citovaném nálezů sp. zn. Pl. ÚS 9/94, vycházející z trvalého pobytu jako stavu faktického. Tento závěr podporuje i ústavní vymezení územních samosprávných celků jako územních společenství občanů, která mají právo na samosprávu (čl. 100 odst. 1 Ústavy). Smyslem formální existence obce je, aby si její obyvatelé mohli sami spravovat své vlastní záležitosti. Činí tak prostřednictvím orgánů obce. Proto také oprávnění tyto orgány vytvářet je podmíněno faktickým poutem obyvatele - voliče k obci. O existenci tohoto pouta nesvědčí sama subjektivní vůle osoby v podobě zápisu mezi občany obce, ale musí být odpovídajícím způsobem objektivně vyjádřena.“

35. V řízení před krajským soudem bylo prokázáno, že ve dnech 4. 7. 2022, 7. 7. 2022 a 17. 8. 2022 došlo k registraci k trvalému pobytu v obci Hřčava v nemovitostech ve vlastnictví dosavadního starosty obce Marka S. u 5 osob, a to Marcela G., Tomáše K., Otakara L. a Zdislava P. roč. xxx a Zdislava P. roč. xxx. Bylo zjištěno, že u žádné z těchto osob přítomná adresa trvalého pobytu nepředstavuje zároveň faktické místo pobytu, přičemž faktické místo pobytu se ani u jedné z osob nenachází v obci Hřčava. Dvě z uvedených osob byly zároveň kandidáty do zastupitelstva obce (Zdislav P. roč. xxx a Otakar L.), nebyly však zvoleny. Marcel G. a Tomáš K. mají přítomně evidován trvalý pobyt v nemovitosti, která byla samotným vlastníkem - starostou obce Hřčava Markem S., označena jako neobyvatelná.
36. Kromě uvedených zjištění krajský soud posuzoval u jednotlivých osob další okolnosti související s evidencí k trvalému pobytu v obci Hřčava.
37. Vyjma Tomáše K. přítomně krajský soud dospěl k tomu, že jednak uvedené osoby v obci nežijí, a jednak se vyskytují v obci buď sporadicky (Marcel G., Otakar L.), či pouze občas (Zdislav P. st. a Zdislav P. ml.). Otakar L. vypověděl, že pokud do obce Hřčava jezdí, v obci nepřespává, přičemž tam spal naposledy cca před 4 měsíci, tedy v období, které se shoduje s dobou, kdy došlo teprve k evidenci trvalého pobytu v obci. Z výpovědi Marcela G. vyplynulo, že ten se rozhodl podnikat v oblasti poskytování taxislužby, a to v zásadě až v časové souvislosti s evidencí trvalého pobytu v obci, když do té doby nepodnikal, je v důchodu a měl vážné zdravotní problémy. Je zcela zřejmé, že u Marcela G. a Otakara L. nelze v žádném případě hovořit o nějakém užším vztahu či dokonce poutu k obci. Z jejich výpovědí totiž vyplývá, že takový vztah k obci do doby evidence trvalého pobytu v zásadě neměli a s ohledem na obsah jejich výpovědí ani nebylo lze předpokládat, že by jej do doby konání voleb do zastupitelstva obce Hřčava byli s to vytvořit.
38. Žádný hlubší vztah či pouto k obci Hřčava krajský soud neshledal ani u Zdislava P. staršího a Zdislava P. mladšího. Skutečnost, že Zdislav P. starší má v pronájmu pokoj v nemovitosti ve

vlastnictví starosty obce, nemůže znamenat nic více, než pouze uvedený právní vztah. Pokoj je uvedenými osobami využíván příležitostně pro „přespání“, pokud jedou na Hřčavu na nějakou „akci“. Jejich vztah k obci se tak neliší od ostatních příležitostných návštěvníků obce, kteří do obce zamíří za turistickými či jinými účely, objevovat „kouzelné místo s hezkou přírodou a krajinou“. Motivace k návštěvě obce Hřčava je tak zjevně v rovině osobních požitků, nikoli pouta s obcí včetně jejího „vnitřního života“, správy vlastních záležitostí obce apod.

39. Krajský soud zdůrazňuje, že zcela podstatná pro posouzení věci soudem je skutečnost, že k formální registraci trvalého pobytu u shora vymezených osob došlo v úzké časové souvislosti s volbami do zastupitelstev obcí, konaných ve dnech 23. - 24. 9. 2022.
40. Odlišná situace panuje podle krajského soudu u osoby Tomáše K. Vychází z obsahu jeho čestného prohlášení, které nikdo z účastníků nerozporoval a které je navíc podporováno zjištěními jak z katastru nemovitostí, tak konečně i výpovědí starosty obce Marka S., lze u této osoby vysledovat skutečný osobní vztah k obci Hřčava. Právě to, že Tomáš K. aktivně buduje dům k bydlení v obci, s čímž samozřejmě souvisí také nutnost častého pobytu v obci, vypovídá nejen o vztahu Tomáše K. k obci, ale také o zcela logickém a legitimním zájmu podílet se na spolurozhodování o dění v obci, a to právě mj. účastí ve volbách do zastupitelstva obce, neboť výsledky voleb mohou být a jsou podstatné pro další směřování obce, její vývoj apod. Na rozdíl od shora uvedených osob proto není významné, že Tomáš K. měl evidován trvalý pobyt v neobyvatelném domě č. p. xxx, neboť jeho vztah k obci není odvozován pouze od evidence trvalého pobytu, ale od jiných podstatných okolností.
41. Lze tedy shrnout, že ze všech zjištěných skutečností je možné podle krajského soudu učinit jednoznačný závěr, že čtyřem uvedeným osobám – Marcelu G., Otakaru L., Zdislavu P. staršímu a Zdislavu P. mladšímu, ač byly tyto osoby evidovány ke dni konání voleb do zastupitelstva obce Hřčava k trvalému pobytu v obci Hřčava, nesvědčilo ve smyslu citované judikatury aktivní volební právo, tedy právo volit a podílet se tak na vytvoření samosprávného orgánu obce.
42. Jestliže ke změně poměru získaných mandátů dvou kandidujících volebních uskupení by v přezkoumávaných volbách při rozdílu 27 získaných hlasů postačovaly v přezkoumávaných volbách hlasy právě 4 voličů, je nutné učinit jednoznačný závěr, že bylo-li umožněno shora vymezeným osobám volit, představuje tato skutečnost zcela zásadní porušení volebního zákona a ústavních principů demokratických voleb, hrubě ovlivňující výsledky voleb.
43. Zvláštní význam je nutné v uvedených souvislostech přikládat jednání starosty obce Marka S. Ten totiž jako vlastník nemovitostí v obci Hřčava umožnil registraci trvalého pobytu osobám bez bližšího prokázaného vztahu k obci. Jakkoliv toto jednání samo o sobě nelze pokládat za protiprávní a jakkoli nebyly v tomto řízení zjištěny ani žádné skutečnosti, které by mohly vést k závěru, že starosta obce umožnil registraci trvalého pobytu právě a jedině v souvislosti s konáním voleb do zastupitelstva obce s cílem zvýšit šance jím vedeného volebního uskupení ve volbách, *musel si být* právě z pozice starosty obce, který vystupuje nejen jako představitel obce, ale plní také některé zákonem svěřené pravomoci v oblasti přenesené působnosti obce, a to také v oblasti voleb do zastupitelstev obcí, *vědom tobo*, že byt' zdánlivě nepatrné zvýšení počtu zapsaných voličů z titulu trvalého pobytu v obci může ve výsledku vést k zatemnění výsledků voleb a popření skutečné vůle oprávněných voličů.
44. Právě skutečnost, že k pouze formální registraci trvalého pobytu osob bez bližšího vztahu k obci došlo přičiněním samotného starosty obce, činí soudem zjištěné porušení volebního zákona a ve výsledku také demokratických principů daleko důraznější, nežli by se na první pohled mohlo zdát.
45. V té souvislosti krajský soud připomíná, že v obecné rovině bylo možné uvedené situaci zabránit postupem podle § 28 odst. 4 volebního zákona, tedy tím, že by uvedené osoby byly vyškrtнутy ze seznamu voličů. S ohledem na konkrétní situaci, kdy oprávněným volebním orgánem by v tomto případě byl ve smyslu § 14 odst. 1 písm. b) volebního zákona fakticky starosta obce Hřčava, však

tyto úkony nebylo lze s největší pravděpodobností předpokládat. To však nevylučuje, aby před novými volbami, k jejichž vypsání v důsledku rozhodnutí krajského soudu nutně dojde, oprávněný volební orgán uvedeným způsobem postupoval, osoby, jimž nesvědčí aktivní volební právo ze seznamu voličů vyškrtl a zajistil tak řádnou demokratickou volební soutěž v souladu s principy právního státu.

E.

46. Krajský soud tak s ohledem na veškeré zjištěné skutečnosti byl nucen i při respektu k zásadě zdrženlivosti moci soudní při přezkumu voleb rozhodnout ve smyslu § 60 odst. 3 volebního zákona ve spojení s § 90 s. ř. s. o vyslovení neplatnosti voleb do zastupitelstva obce Hrčava, konaných ve dnech 23. – 24. září 2022. Krajský soud přitom nemohl přistoupit k vyslovení pouze neplatnosti hlasování, neboť v projednávaném případě byly narušeny úkony předcházející samotnému hlasování voličů (seznamy voličů jsou uzavírány dva dny přede dnem voleb – srov. § 28 odst. 4 volebního zákona).
47. O nákladech řízení soud rozhodl s § 93 odst. 4 s. ř. s.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

Toto usnesení nabývá právní moci vyvěšením na úřední desku soudu.

Ostrava 25. října 2022

JUDr. Monika Javorová, v. r.
předsedkyně senátu